

สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร

STATE AND PROBLEMS OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN PUBLIC HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS IN BANGKOK

พรประภา ถาวร

นักศึกษา หลักสูตรสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
E-mail: eye_prapa@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดและประเภทของสถาบันอุดมศึกษา ในองค์ประกอบ 9 ด้าน ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดให้เป็นเกณฑ์ การประเมินภายนอก สถาบันอุดมศึกษามี 3 ประเภท คือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร และคณาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2550 จำนวน 377 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.88-0.92 หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาค แบบสอบถามการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายใน และปัญหาการประกันคุณภาพภายใน 0.934 และ 0.921 ตามลำดับ การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม และรับคืนด้วยตนเอง การวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for the Social Science) หาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ การทดสอบค่าเฉลี่ยโดยการให้ F-test และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่โดยใช้ Scheffe test ผลการศึกษาพบว่า สภาพการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติตาม โดยมีการปฏิบัติตามที่สูงสุดในด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนงาน ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีการปฏิบัติตามกลาง ส่วนด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการทางวิชาการสู่สังคม ด้านการบริหารและจัดการ ด้านการเงินและงบประมาณ และด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพ มีการปฏิบัติตาม ปัญหาการประกันคุณภาพภายในโดยภาพรวมมีปัญหาปานกลาง ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมปัญหามีน้อย ปัญหาที่มีในระดับปานกลาง คือ ด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนงาน ด้านการวิจัย ด้านการบริหารและจัดการ ด้านการเงินและงบประมาณ และด้านระบบและกลไกในการประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่ ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก ทุกองค์ประกอบ

ด้านปัญหาการปฏิบัติงานสถาบันอุดมศึกษาขนาดเล็ก มีปัญหาการประกันคุณภาพภายในมากกว่าขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในด้านการเรียนการสอน ด้านการเงินและงบประมาณ และองค์ประกอบด้านอื่น ๆ มีปัญหาค้ำยกัน มหาวิทยาลัยของรัฐเดิมมีการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาอีก 2 ประเภท คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน แต่มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในมากกว่ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 3 ประเภท มีปัญหาค้ำยกัน เว้นแต่ด้านการเรียนการสอน ด้านการเงินและงบประมาณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน การปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในมีปัญหามากกว่าสถาบันอุดมศึกษา 2 ประเภท และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐปัญหาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในมีมากกว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพภายใน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the state and problems of internal quality assurance in public higher education institutions in Bangkok metropolitan and to compare the state and problems of internal assurance of higher education institutions of different size and types. Higher education institutions have three types is Public Higher Education, Institutions Rajabhat Universities, Institutions of Rajamangala University of Technology and Pathumwan Institute of Technology, on the nine elements set as the criteria for external assessment by the Commission on Higher Education. The samples were 377 administrators and instructors which were selected by stratified random sampling method. The instrument was questionnaire, which scored IOC validity test between 0.88 to 0.92, and reliability, tested by (alpha) - coefficient, between 0.934-0.921. The researcher collected the data by herself. The statistics used for the analysis of the data were descriptive statistics (arithmetic mean, standard deviation) and inferential statistics (ANOVA). Different pairs of means were compared by Scheffe Test. The results found that the practices of internal quality assurance of the samples overall were at high level. The practices with regards to the institutions' philosophy, core values, and objectives and work plan were at very high level. The practices with regards to the preservation of art and culture were at moderate level. The practices with regards to teaching, student activities, research, academic services, administration and management, finance and budgeting, and quality assurance system were at high level. Overall, the problems with regards to internal quality assurance were at moderate level. The problems with regards to teaching, academic services, and the preservation of arts and culture were at low level. The problems with regards to the institutions' philosophy, core values, objectives work plan, research, administration and management, finance and budgeting, and internal assurance system were at moderate level. The practices of internal assurance were higher in large size institutions than in medium and small size institutions, both overall and in every aspect. The problems regarding internal quality assurance were higher in small size institutions than in medium and large size institutions. The problems regarding teaching, finance and budgeting, and other aspects were similar in institutions of all sizes. The practices of internal assurance were higher in state institutions than in the other two types of institutions. The practices of internal assurance were higher in Rajabhat Universities than in institutions of Rajamangala University of Technology and Pathumwan Institute of Technology. All three types of institutions faced similar problems, except

for the aspects of teaching, finance and budgeting. Institutions of Rajamangala University of Technology and Pathumwan Institute of Technology faced more problems than the other two types of institutions. State institutions faced more problems with regards to the preservation of art and culture than Rajabhat Universities.

KEYWORDS: Internal Quality Assurance, Higher Education Institutions

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการผลิตกำลังคนระดับสูง การวิจัย สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้แล้วนั้น จึงมีความจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพทั้งในด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้อุดมศึกษาสามารถเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพที่พร้อมจะพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไป ในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีหน้าที่หลักจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการสำคัญในการจัดการศึกษา ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา และผลิตบัณฑิตที่มีคุณค่า มีคุณภาพในทุกด้าน และเพื่อให้เป็นไปตามกำหนดมาตรฐานการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการประกันคุณภาพในทุกๆ ด้าน ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ และปัญหาการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานครว่าได้ดำเนินการไปมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการอย่างไร และกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาแต่ละกลุ่มของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร มีสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาการประกันคุณภาพภายในแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อมูลให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดใช้ประกอบการพิจารณาแนวทางในการวางแผน สนับสนุน ปรับปรุง และเพิ่มคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และสามารถดำเนินการประกันคุณภาพทางการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถสนองนโยบายการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามขนาด และประเภทของสถาบันอุดมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยไว้

ตัวแปรต้น

1. ขนาดของสถาบันอุดมศึกษา
  - 1.1 สถาบันอุดมศึกษาขนาดเล็ก
  - 1.2 สถาบันอุดมศึกษาขนาดกลาง
  - 1.3 สถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่
2. ประเภทของสถาบันอุดมศึกษา
  - 2.1 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
  - 2.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏ
  - 2.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

ตัวแปรตาม

สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายใน

1. ด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนงาน
2. ด้านการเรียนการสอน
3. ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา
4. ด้านการวิจัย
5. ด้านการบริการทางวิชาการสู่สังคม
6. ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
7. ด้านการบริหารและจัดการ
8. ด้านการเงินและงบประมาณ
9. ด้านระบบและกลไกในการประกันคุณภาพ

สมมติฐานการวิจัย

1. สภาพการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้งปัจจัยด้าน 9 องค์ประกอบ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2. สถาบันอุดมศึกษาที่มีขนาด และประเภทของสถาบันอุดมศึกษาต่างกัมีสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการประกันคุณภาพภายในต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากผู้บริหารและคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2550

2. การประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยใช้องค์ประกอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นหลัก และได้ปรับเพิ่มตัวบ่งชี้ให้ครอบคลุมตัวชี้วัดที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ใช้ในการประเมินภายนอก

3. ช่วงระยะเวลาที่ศึกษา ปีการศึกษา 2550

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่ง คณบดี ผู้อำนวยการสำนัก หัวหน้าภาควิชา และคณาจารย์ ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา และการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 21 แห่ง รวมประชากรทั้งหมด 16,762 คน วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยวิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามกลุ่มของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แล้วใช้สูตรของ R.V. Krejcie and D.W. Morgan (R.V. Krejcie and D.W. Morgan, 1970: 608) จากจำนวนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 21 แห่ง รวมประชากรทั้งหมด 16,762 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 แห่ง ประชากรกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 377 คน จากนั้นทำการเลือกโดยวิธีการเจาะจง (purposive) จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐตามกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือก จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 แห่ง ประชากรกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 377 คน จำแนกกลุ่มตัวอย่าง

ตามกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 5 แห่ง ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 287 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 3 แห่ง ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 54 คน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน จำนวน 2 แห่ง ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 36 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed Ended Questionnaire) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ตามองค์ประกอบ 9 ด้าน ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด แต่ได้เพิ่มตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านให้ครอบคลุมตัวบ่งชี้ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ให้เป็นเกณฑ์การประเมินภายนอก ใช้การวัดโดยใช้แบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed-ended) ใช้มาตราวัดระดับของ Likert scale และแบ่งการวัดระดับการปฏิบัติและระดับปัญหา แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร

จากตาราง พบว่า โดยภาพรวมการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในมีการปฏิบัติงานมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงานมีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในมากที่สุด และมีเพียงด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเท่านั้นที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีสภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ มีสภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก สำหรับปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในมีน้อยอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่วนด้าน

ตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของสภาพการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามองค์ประกอบ 9 ด้าน

องค์ประกอบ	ปฏิบัติงาน			ปัญหา		
	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
1. ปรัชญา ทัศนคติ วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงาน	4.34	0.63	มากที่สุด	3.05	0.67	ปานกลาง
2. การเรียนการสอน	3.92	0.45	มาก	2.54	0.44	น้อย
3. กิจกรรมพัฒนานักศึกษา	3.70	0.56	มาก	2.73	0.59	ปานกลาง
4. การวิจัย	3.90	0.56	มาก	2.88	0.59	ปานกลาง
5. การบริการทางวิชาการแก่สังคม	3.72	0.48	มาก	2.49	0.54	น้อย
6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	3.30	0.66	ปานกลาง	2.52	0.60	น้อย
7. การบริหารและการจัดการ	3.74	0.43	มาก	3.02	0.45	ปานกลาง
8. การเงินและงบประมาณ	3.80	0.55	มาก	2.94	0.50	ปานกลาง
9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	4.14	0.59	มาก	2.96	0.56	ปานกลาง
ระดับโดยรวม	3.84	0.38	มาก	2.79	0.39	ปานกลาง

อื่นๆ ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามองค์ประกอบ 9 ด้าน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตาราง พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายใน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามองค์ประกอบ 9 ด้านโดยภาพรวมจำแนกตามขนาดสถาบัน

ขนาดของสถาบัน	$\bar{X}$	ใหญ่	เล็ก	กลาง
		3.87	3.61	3.32
ใหญ่	3.87	-	-	-
เล็ก	3.61	0.256*	-	-
กลาง	3.32	0.552*	0.296*	-

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยภาพรวมของผู้บริหารและคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาแต่ละขนาดนั้นผู้ที่ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพภายในสูงกว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานในสถาบันขนาดเล็ก และขนาดกลาง ส่วนผู้ที่ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสูงกว่าผู้ที่ปฏิบัติงานในสถาบันขนาดกลางส่วนคู่อื่นๆ ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในไม่ต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามองค์ประกอบ 9 ด้าน โดยภาพรวมจำแนกตามขนาดของสถาบัน

ขนาดของสถาบัน	$\bar{X}$	เล็ก	ใหญ่	กลาง
		3.15	2.88	2.87
เล็ก	3.15	-	-	-
ใหญ่	2.88	0.267*	-	-
กลาง	2.87	-	-	-

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมสถาบันอุดมศึกษาขนาดเล็กรู้ปัญหาในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่ ส่วนขนาดใหญ่และกลางมีปัญหาในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพภายใน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ตามองค์ประกอบ 9 ด้าน จำแนกตามประเภทของสถาบันอุดมศึกษา

ประเภทของสถาบันอุดมศึกษา	$\bar{X}$	รัฐ	มรภ.	มทร. และ สทป.
		3.89	3.75	3.47
รัฐ	3.89	-	-	-
มรภ.	3.75	0.138*	-	-
มทร. และ สทป.	3.47	0.421*	0.283*	-

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง พบว่า สถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในมากกว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน และมหาวิทยาลัยราชภัฏมีการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในมากกว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามองค์ประกอบ 9 ด้าน โดยภาพรวม จำแนกตามประเภทของสถาบันอุดมศึกษา

ประเภทของสถาบันอุดมศึกษา	$\bar{X}$	มทร. และ สทป.	รัฐ	มรภ.
		3.05	2.89	2.83
มทร. และ สทป.	3.05	-	-	-
รัฐ	2.89	-	-	-
มรภ.	2.83	0.217*	-	-

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง พบว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันมีปัญหาในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายใน ภาพรวมมากกว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏพบปัญหาการปฏิบัติงานงานการประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวมไม่ต่างกัน เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน มีปัญหาการปฏิบัติงานงานการประกันคุณภาพภายใน ภาพรวมไม่ต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงานมีการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการทางวิชาการสู่สังคม ด้านการบริหาร และจัดการ ด้านการเงินและงบประมาณ ด้านระบบและกลไกในการประกันคุณภาพ อยู่ในระดับมาก และมีเพียงด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเท่านั้นที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีปัญหาการประกันคุณภาพภายในน้อยอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่วนด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนการ ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริหารและจัดการ ด้านการเงินและงบประมาณ ด้านระบบและกลไกในการประกันคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

3. การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานครสถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพภายในสูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก คือ ด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนงาน ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการทางวิชาการสู่สังคม ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ด้านการบริหารและจัดการ ด้านการเงินและงบประมาณ ด้านระบบ และกลไกในการประกันคุณภาพ

4. ปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร สถาบันอุดมศึกษาขนาดเล็ก มีปัญหาการประกันคุณภาพภายในมากกว่า สถาบันอุดมศึกษา ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในด้านการเรียนการสอน ด้านการเงิน และงบประมาณ ส่วนองค์ประกอบ ด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนงาน ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการทางวิชาการสู่สังคม ด้านการทำนุ บำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านการบริหารและจัดการด้านระบบและ กลไกในการประกันคุณภาพมีปัญหาคล้ายกัน

5. การปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ในทุกองค์ประกอบสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐมีการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในมากกว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน และมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการปฏิบัติ งานประกันคุณภาพภายในมากกว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลและสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

6. ปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานครมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันมีปัญหาการประกันคุณภาพภายใน มากกว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏ และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการเงินและงบประมาณ ส่วนสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐมีปัญหาการปฏิบัติงานคุณภาพภายในมากกว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม แต่ด้าน ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนงาน ด้านกิจกรรมพัฒนา นักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการทางวิชาการสู่สังคม ด้านการบริหารและจัดการ และด้านระบบและกลไกในการประกัน คุณภาพ มีปัญหาไม่ต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพ ภายในสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด

ได้แก่ ด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน อาจเพราะสถาบันอุดมศึกษามีการก่อตั้งมานานเกินกว่า 21 ปี น่าจะมีอุดมการณ์ ความเชื่อมานานทุกสถาบัน จึงมีปรัชญามาตั้งแต่ ก่อตั้งสถาบันส่วนการปฏิบัติในระดับมาก ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการทาง วิชาการสู่สังคม ด้านการเงินและงบประมาณ ด้านระบบและกลไก การประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลัก 4 ประการ ส่วนด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ถึงแม้ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมจะอยู่ในระดับปานกลาง ก็เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษามักเน้นในเรื่องวิชาการมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (รายงาน ประจำปี 2550:5-11) ภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติ มี 4 ประการ คือ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการ วิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การดำเนินการ ตามภารกิจทั้ง 4 ประการดังกล่าว มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ การพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ประกอบกับปัจจัย ภายนอกและภายในหลายประการที่ทำให้การประกันคุณภาพ การศึกษา ภายในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการ ในทำนองเดียวกับงานวิจัยของ จันทรแรม วงษ์ราช (2550:117) พบว่า การปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ตามองค์ประกอบและดัชนีการประเมินคุณภาพการศึกษา 9 องค์ประกอบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ของ ผู้ปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในโดยภาพรวม และ 8 องค์ประกอบอยู่ในระดับมาก ในทำนองเดียวกัน กิตติยา สีอ่อน (2547:บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันอุดมศึกษา โดยสังเคราะห์ งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะของ บุคลากรด้านความตระหนักถึงความสำคัญและการมีทัศนคติที่ดี ต่อการประกันคุณภาพภายในการทำงานเป็นที่มีการฝึกอบรมพัฒนา บุคลากร ความพร้อมด้านทรัพยากรทั้งด้านจำนวนบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้าง องค์กรและการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานประกัน คุณภาพ วัฒนธรรมคุณภาพ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และขนาด ขององค์กร ส่วนประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษามี 2 ส่วน คือ ประสิทธิภาพระหว่างทาง (intermediate outcome)

ได้แก่การบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ การจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิบัติงานแบบวงจรคุณภาพ และความพึงพอใจในงานบุคลากร สำหรับประสิทธิผลสุดท้าย (end outcome or ultimate outcome) ได้แก่ บรรลุพันธกิจของ สถาบัน

2. ปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีปัญหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียน การสอน ด้านการบริการทางวิชาการสู่สังคม และด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงาน เมื่อมีการ ปฏิบัติมากปฏิบัติเป็นประจำปัญหาที่เกิดขึ้นน้อย ส่วนการพัฒนา นิสิต นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารและคณาจารย์ให้ ความสำคัญ และใส่ใจในเรื่องการเรียนการสอน และกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนการสอนให้แก่ นิสิต นักศึกษาได้รับความรู้มากที่สุด และจบมาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถช่วยเหลือและพัฒนา สังคมได้ จึงทำให้เกิดปัญหาน้อย ส่วนปัญหาการปฏิบัติในระดับ ปานกลาง ได้แก่ ด้านปรัชญา ภาณิธาน วัตถุประสงค์และแผน ดำเนินงาน ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการเงิน และงบประมาณ และด้านระบบและกลไกในการประกันคุณภาพ อาจเป็นเพราะสถาบันอุดมศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องการประกัน คุณภาพภายในเพียงบางด้าน บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาบางคน ขาดความเข้าใจเรื่องประกันคุณภาพภายใน ทุกฝ่ายไม่ให้ความสำคัญ ร่วมมือในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และงบประมาณ ที่จะสนับสนุนอาจจะไม่เพียงพอ จึงทำให้การดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในไม่สามารถดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของวิลาวัลย์ ศรีแผ้ว (2546:71) พบว่าผลการศึกษาระดับ ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 ด้าน มีประเด็นที่ น่าสังเกต คือ โดยภาพรวมผลการศึกษาระดับปัญหาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ด้านผู้เรียน ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาถูกกำหนดขึ้นตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุว่า ให้หน่วยงานต้นสังกัดและ สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ

บริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่มาตรา 49 ของพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันระบุถึงการประเมินคุณภาพ ภายนอกไว้ว่าให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการ การศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา ดังนั้น ปัญหา ก็จะมีหมดไปเพราะเป็นการดำเนินการตามกำหนดพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และเป็นการดำเนินการตามปกติของแต่ละสถานศึกษา

3. การปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาด สถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ปฏิบัติ งานด้านประกันคุณภาพภายในสูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก คือ ด้านปรัชญา ภาณิธาน วัตถุประสงค์ และ แผนงาน ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการทางวิชาการสู่สังคม ด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ด้านการบริหารและจัดการ ด้านการเงินและ งบประมาณ ด้านระบบและกลไกในการประกันคุณภาพ อาจเพราะ สถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่มีผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ บุคลากร ในสถาบันที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพจำนวนมาก และให้ ความสำคัญกับนิสิต นักศึกษากับทุกกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียน การสอน มีงบประมาณที่สนับสนุนที่เพียงพอ ทำให้มีการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพภายในเป็นไปอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์แรม วงษ์ราช (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาการประกัน คุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพ ภายในของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนขนาด กลาง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ขนาดใหญ่ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนขนาดเล็กส่วนสถานศึกษา ที่มีระยะเวลาก่อตั้งน้อยกว่า 15 ปี และ 15 ปีขึ้นไป มีระดับ ปฏิบัติการและระดับปัญหาการประกันคุณภาพภายในไม่แตกต่างกัน

4. ปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาด สถาบัน อุดมศึกษาขนาดเล็ก มีปัญหาการประกันคุณภาพภายในสูงกว่า สถาบันอุดมศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในด้านการเรียน

การสอน ด้านการเงินและงบประมาณ อาจเพราะสถาบันอุดมศึกษาขาดคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญที่จะมาส่งเสริมด้านการเรียน การสอน งบประมาณได้รับหรือมีการจัดสรรที่น้อย และงบประมาณที่จะสนับสนุน ส่งเสริมงานการประกันคุณภาพภายในไม่เพียงพอ และอาจไปเน้นที่ส่งเสริมกิจกรรมด้านอื่น ๆ ของสถาบันมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวลัย ศรีแผ้ว (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม และเป็นรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ในทำนองเดียวกัน

5. การปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ในทุกองค์ประกอบ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในมากกว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันและมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในมากกว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน อาจเป็นเพราะว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้งหมดเป็นสถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่ มีผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่จำนวนมาก ในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายใน มีงบประมาณที่เพียงพอ และมีปัจจัยหลายๆ อย่างที่เอื้อต่อการดำเนินงาน เพื่อพัฒนา นิสิตนักศึกษาในสถาบัน และสถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2544:3 อ้างถึงใน วิลาวลัย ศรีแผ้ว, 2546:12) กำหนดว่า การประกันคุณภาพทางการศึกษาเป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่า สถานศึกษาที่ได้รับรองมาตรฐานสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพ ที่กำหนดไว้การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ยกมาตรฐานต่างๆ ที่ยังไม่เข้ามาตรฐาน ผลักดันให้ได้มาตรฐาน โดยมีความเชื่อว่า ถ้ากระบวนการประกันคุณภาพมีการดำเนินงานที่เป็นระบบอย่างถูกต้องแล้วคุณภาพที่ดีก็จะตามมา

6. ปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 3 ประเภท

มีปัญหาด้านคล้ายกัน 6 ด้าน คือ ด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนงานด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการทางวิชาการสู่สังคม ด้านการบริหารและจัดการ ด้านระบบและกลไกในการประกันคุณภาพ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันปัญหาการปฏิบัติงานมีสูงกว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏ และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการเงินและงบประมาณ แต่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีปัญหาการปฏิบัติงานคุณภาพภายในสูงกว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏ คือด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อาจเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน เป็นสถาบันอุดมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก มีงบประมาณ การบริหารจัดการไม่เพียงพอ การจัดสรรงบประมาณลงสู่กิจกรรมต่างๆ อาจจะไม่ทั่วถึง ด้านการเรียนการสอน อาจจะมีขาดคณาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญที่จะมาสอนให้ความรู้ และสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ส่วนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมี ปัญหาการปฏิบัติสูงอาจคงเพราะว่าด้านนี้สามารถปฏิบัติได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และทุกคนจึงไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าไรและที่สำคัญ เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีขนาดใหญ่ทั้งหมด จึงเห็นความสำคัญขององค์ประกอบด้านอื่นที่ช่วยพัฒนาสถาบันให้มีชื่อเสียง ให้การประกันคุณภาพภายในมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี (ออนไลน์, 2008) ที่ว่าสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันเป็นโรงเรียนช่างกลแห่งแรกของประเทศไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2475 ในนาม "โรงเรียนอาชีพช่างกล" สอนระดับ ปวช. และปวส. ต่อมา พ.ศ. 2541 วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน ได้ยกฐานะเป็นสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ตามพระราชบัญญัติ การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเพราะเหตุที่เป็นสถาบัน ที่สอนวิชาชีพมาก่อนทำให้มีปัญหาเรื่องการประกันคุณภาพภายใน มากกว่า สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนั้น สกอ. และ สมศ. ควรเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นกรณีพิเศษ และให้การสนับสนุน ให้ความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพทางการศึกษา เพื่อที่จะได้พัฒนาสถาบันให้มีคุณภาพตามองค์ประกอบของ สกอ. และตามมาตรฐานของ สมศ. ต่อไป ในทำนองเดียวกับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (คู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา, 2550:1-3) เพื่อให้ การจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท มีคุณภาพและมาตรฐาน ตามที่กำหนด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในหมวดที่

6 จึงได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาได้คำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนา ตัวบ่งชี้ภายในต้องประกอบด้วย 9 ด้านที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2546 ทั้งยังสัมพันธ์กับมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอื่น ๆ รวมถึงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งเป้าหมายไปยังการพัฒนาผลผลิตทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานตามที่คาดหวัง ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ พบว่า สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ตามองค์ประกอบ 9 ด้านที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด แต่ได้เพิ่มตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านให้ครอบคลุมตัวบ่งชี้ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ให้เป็นเกณฑ์การประเมินภายนอกของผู้ปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก และระดับปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่า ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

1. สถาบันอุดมศึกษาควรจะต้องมีการจัดกิจกรรม และการส่งเสริมผู้บริหาร คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และบุคลากรภายในสถาบันอุดมศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ควรให้ความสำคัญ และปฏิบัติกรประกันคุณภาพทุก ๆ ด้านเท่ากัน เพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2. ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับภายในสถาบันอุดมศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายใน ควรมีการส่งเสริมให้นำผลงานของ ผู้บริหาร คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา บุคลากร เกี่ยวกับเรื่องการทำงานวิจัยการจัดการเรียน

การสอนที่ประสบความสำเร็จ ให้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน หรือพิจารณาให้ผลตอบแทนตามสมควรเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นและก้าวหน้าต่อไป

3. สำหรับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาควรบริหารจัดการระบบภายในสถาบันให้ดี ควรส่งเสริม สนับสนุนในกิจกรรมทุก ๆ กิจกรรม ควรมีความรู้ความเข้าใจ และเล็งเห็นความสำคัญเป็นแบบอย่างที่ดี กิจกรรมที่ควรส่งเสริม เช่น อาจจะต้องให้มีการอบรม จัดนิทรรศการ ทำเอกสารเผยแพร่ มีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ที่ให้ความรู้ และให้ทุกคนเล็งเห็นความสำคัญเรื่องการประกันคุณภาพภายใน ที่สำคัญคือควรกระตุ้นให้คณาจารย์ เจ้าหน้าที่บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถาบัน เพื่อให้งานเกิดปัญหาน้อยที่สุด สถาบันมีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน

4. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรกำกับดูแล ติดตาม สถาบันอุดมศึกษาของรัฐขนาดเล็ก มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ในเรื่องประกันคุณภาพภายในมากเป็นพิเศษ อาจจะมีการจัดสัมมนาให้ความรู้กับบุคลากรที่ปฏิบัติในเรื่องนี้โดยตรงเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง จัดส่งหนังสือหรือเอกสารเผยแพร่ เรื่องการประกันคุณภาพภายใน ส่งไปยังสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง สำหรับเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาหาความรู้ และใช้เป็นคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ

2. การวิจัยครั้งต่อไป ควรจะมีการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงาน และระดับปัญหาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กับในเขตภูมิภาคต่าง ๆ และระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กับสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน

3. การที่จะให้สถาบันอุดมศึกษามีการประกันคุณภาพภายในให้มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคน และการทำงานของทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการทำงานเป็นทีม และรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในเพื่อเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา

บรรณานุกรม

กิตติยา สีอ่อน. 2547. **โมเดลเชิงสาเหตุประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสำหรับกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
จันทร์แรม วงษ์ราช. 2550. **การปฏิบัติงานและปัญหาการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2008. "สถาบันเทคโนโลยีปทุม." (ออนไลน์). เข้าถึงเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2008 จาก [http:// th.wikipedia.org/wiki/](http://th.wikipedia.org/wiki/)

วิลาวัลย์ ศรีแก้ว. 2546. **การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. 2542. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2550. **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2550. **รายงานประจำปี 2550**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
R.V. Krejcie and D.W. Morgan. 1970. "ตารางสำหรับพิจารณาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie, R.V., and Morgan, D.W." (Online). Retrieved September 12, 2008 from <http://www.drmanage.com/index.php/>

มหาวิทยาลัยศรีปทุม SRIPATUM UNIVERSITY

>> พรประภา ถาวร

จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กำลังศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปัจจุบันทำงานในตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา สำนักประสานและส่งเสริมกิจการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา